

RAPORT ASUPRA CERCETĂRILOR DE LA FÎNTÎNELE DIN ANUL 1978

În campania arheologică din 1978 ne-am continuat cercetările în nucleul din sudul satului (început în 1975) lărgind spre sud suprafețele II și III, în funcție de dimensiunile clădirii identificate din secțiunea I.

În ordinea cronologică a descoperirilor menționăm că, pe lângă mai vechile materiale ceramice aparținând epocii târzii a bronzului (cultura Noua), în acest an a apărut în S II (—0,65—1,05 m) ceramică de tip Babadag ceea ce, dacă înțelegem corect lucrurile (pe baza informațiilor primite de la prof. D. Berciu, S. Morintz, A. D. Alexandrescu), ar asigura o continuitate neîntreruptă a acestei așezări de la sfârșitul mileniului II î.e.n., pînă către mijlocul mileniului I î.e.n. După o perioadă pentru care nu avem — momentan nici un indiciu arheologic, urmează locuirea romană (asupra căreia vom reveni) dintre secolele II—I/VI e.n. pentru ca ultimul fragment ceramic din zonă să dateze din secolele IX—X e.n. Această sumară reluare a cronologiei așezării pe care o cercetăm are rostul firește să semnaleze importanța deosebită a acestei cercetări care — cu toată modestia fondurilor puse la dispoziție — ar atesta una dintre cele mai remarcabile continuități de locuire din Dobrogea. Și fenomenul ne apare cu atît mai interesant cu cît se petrece în mediul rural pre și post existent dominației romane, cel care odată romanizat avea să perpetueze sinteza daco-romană, baza etnogenezei poporului român.

Revenind la descoperirile campaniei din 1978 — care amplificate și desigur corelate cu alte cercetări similare, despre care (cu excepția celor ale lui V. H. Baumann) nu avem însă din păcate nici o știre, vor ajunge să constituie cîndva un suport mai sigur pentru o teorie de felul celei anunțate — să menționăm înainte de toate faptul că stratigrafia postulată încă din 1975 n-a avut decît să fie pe deplin confirmată.

Astfel nivelul I aflat în S I și III la adîncimea medie de 1,00—1,05 m (în S II el trebuie să fi fost oricum mai sus, ceea ce îl face greu de distrus de nivelul II, dacă într-adevăr aici va fi și existat nivelul I) ne prezintă zidul din sudul construcției, distrus de compartimentările suferite în timpul nivelului II. Neavînd nici un indiciu pentru limita de nord a clădirii în acest moment socotim că cea vizibilă în N II va fi existat încă din timpul nivelului I, ea fiind doar reparată ulterior. Așa cum am mai spus-o, nivelul I care se poate data în prima jumătate a sec. II e.n., se caracterizează printr-un numeros material indigen, situația în care existența unei *villa rustica*, încă din acest moment, ne apare mai grea de susținut.

Nici pentru perioada următoare (altfel spus N II. — ultimul sfert al sec. I — prima jumătate a sec. III e.n.) nu putem postula existența unei *villa rustica*, cîtă vreme resturile de locuire se întind pe o rază de cîteva hectare. Mai normală ni s-ar părea, în acest

caz, denumirea de *vicus* eventual cu veterani și cetățeni romani, clădirea pe care o cercetăm fiind una dintre locuințele acestui *vicus*. Înclinăm deci pentru opinia după care comunitatea avută în vedere s-ar fi intitulat acum *veterani et cives Romani et Consistentes vico...* (o descoperire fericită ar putea suplini cele două lacune, în măsura în care descoperirile din 1978 n-au făcut decât să confirme profundele mutații pe care le-a suferit clădirea în cel de-al doilea moment de existență. Ceramica este integrală de factură romană, chiar cele câteva fragmente cenușii cu briu alveolar sînt executate acum la roată. Las la o parte alte descoperiri care confirmă o „romanizare“ materială a complexului cercetat (sticlă, metale, opaițe, amfore etc.) și mă opresc la fragmentele arhitectonice descoperite în 1977 dar a căror poziție stratigrafică nu era clară atunci. Descoperirea unui nou fragment de data aceasta clar pe podeaua locuinței din N II (aflată la 0,55—0,65 m) precum și reanalizarea situației din 1977 ne-au dus la concluzia că bazele de coloană precum și coloanele au aparținut clar monumentului II, ele fiind apoi (în N III) băgate într-o groapă ce perfora și N I.

Construcția pe care o cercetăm ar fi putut avea deci aspectul unei *Villa*, poate chiar elegantă, dar juridic vorbind nu credem că se poate vorbi de o formă plus acareturile respective — care era prin definiție izolată — ci de o locuință dintr-un sat roman al cărei contur exact, oricum pe o suprafață de câteva sute de m², rămîne a fi precizat de viitoarele cercetări.

Reamintind doar că în nucleul de la nord de sat situația este inversă (în primul nivel numai ceramică romană, în al doilea multe materiale ceramice indigene), nu facem decât să atragem atenția asupra avansurilor și secularilor firești ale mediului indigen la impactul roman, situația ce ar trebui avută în vedere fie și numai teoretic pentru studiul procesului de romanizare.

După o puternică distrugere urmată de o perioadă mai îndelungată de părăsire (peste un strat gros de arsură se află întregul acoperiș prăbușit, al clădirii) viața se reia în forme mult mai modeste, utilizînd parte din zidurile vechii construcții. Ceramica descoperită în acest an în N III — aflat în medie la 0,30—0,40 m — confirmă datarea lui în secolele IV—V e.n. (amfora cu striuri drepte, cupe și boluri cu firniș etc.). Acestor elemente de datare sîntem astăzi în situația să le adăugăm două monede una găsită lângă săpătura noastră, alta pe un bot de deal aflat la 150 m la Vest, ambele datînd de la mijlocul secolului IV e.n. (Constantius Gallus — 351/354 e.n. și respectiv Constantius II — 355/361).

Reamintind că pînă la indiciile de locuire de secol IX—X e.n. ar rămîne o perioadă destul de lungă de hiatus, pe care o sperăm însă anulată de noi descoperiri din zonă sau din vecinătatea ei, încheiem sumara prezentare a campaniei din 1978 cu speranța că fondurile pentru campania din 1979 vor asigura un raport mult mai consistent pentru viitoarea sesiune.